

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Yeri'at Shelomoh ...

Pappenheimer, Salomon Seligmann

המלש, מיהנפפ

Dyhernfurth, [5]571 [1810/11]

בי העירי

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8834

יריעות שלמה חלק ג יריעה יא יב

על מציאת הדבר בפועל (דיא דויאער) . הד' . כמות
 האיות הגשמי שהאיות הגשמי בבחינת עצמותו הוא
 מוצגת הדבר ומראהו ונוראו . שהוא בד"מ קרומס .
 לחיובש . שחור ולבן . ישר ועקום וכדומה לזה . ויפול
 בו יחוס הכמות שאפשר לומר על דבר שהוא חס הרבה או
 מעט . שהוא קר . לח . יבש . שחור לבן . הרבה
 או מעט . והכמות ה' . כמות האיות הרומני .
 בגון זדיקורטע . חכס וכסיל . רחמן ואכור . נדיב
 וכילי ודומיהם ויפול בו יחוס הכמות לומר זדיקגמור
 ושאינו גמור אל תלדק הרבה ואל הרשע הרבה . חכס
 גדול . עשיר מופלב וכיוצא בזה . ועל אלה עשי הכמויות
 פונמו שמות ה"ל בפרטות :

דוגמ שם קמץ . בפרטות על קטנות הכמות המקומי .
 דבר שאינו מחזיק המדה והשעו שהי'
 ראוי להחזיק באורך ברוחב או בקומה יקרא קטן (קליין)
 והוא שם הקאר מגורת קט לשון התמטנות כמו יקוט כסלו
 (איוב ח' י"ד) כמעט קט (יחזקאל ט"ז מ"ו) סגן קטן ט"ו
 תאר האתנהיון עיינא שיש שלי שרשקט . והפך קטן גדול .
 והוא המחז' במדתו יותר משעו הראוי (גראס) וזכה האוסן
 יהי' שם קטן שם המולט וכן שם גדול . ור"ל שהקטנות
 הוא קטנות במוחלט אף בזולת הערכה אל דבר שני כל
 שאינו מולאין הדבר סחוט מכשיעור מדתו הפשוטה יפול
 עליו יחוס הקטנות במוחלט . וכן הדין בגדלות כל
 שהדבר מחזיק יותר ממדה הפשוטה יתכן לו יחוס הגדלות
 במוחלט . אך ישב"כ קטן וגדול שאינו במוחלט רק ע"צ
 בערך זע"ז שזכה האוסן אפשר שיהי' הדבר גדול מכדי
 מדתו ואפי"ה יקרא קטן בערך אל דבר שני מזה היחוס
 שבדול ממנו . וכן אפשר שאין בו אפי' כשעור זאפי"ה
 יקרא גדול בערך אל שני שקטן ממנו . כענין שאמר את
 עשו בנו הגדול (בראשית כ"ו) . את יעקב בנה הקטן
 (שם שם ט"ו) והנה שניהם נולדו בשעה אחת אלא שנקרא
 עשו גדול בערך אל יעקב שגולד אחריו . ויעקב קטן
 בערך אל עשו שגולד לפניו . וכן בגדולה לאה והקטנה רחל
 (שם כ"ט ט"ו) שאפשר שגם לאה היתה עדיין קטנה זאפי"ה
 שקרא גדולה בערך אל רחל . או שהיתה גם רחל כבר גדולה
 וחקר קטן בערך אל לאה . ואין קומוה שאמ' לא יהי' לך בביתך
 אבן ואבן איפה ואיפה גדולה וקטנה (דברי' כ"ד י"ג ו"ד)
 שבאן שמו' גדול וקטן שמו' המוחל' והיינו אם גדולה משעור
 או פחותה משעור הראוי . ופי' גדולה וקטנה גדולה או
 קטן כמו ומכה אביו ואמו . ור"ל שלא יהיו לו בביתו ב' מיני
 מדות ומשקולו' שהי' ישר ונדק והשני גדול או קטן וממנו אפי'
 לקנות

ושם כביר . ג"כ לשון רכוי אבל אינו מורה על
 רכוי בכמות כשס רב . כ"א על
 רכוי באיכות . כל שאיכותו מרובה מאיכות הפשוטה
 הצריכה לו בטבע יקרא כביר (בדייטנד) והוא ג"כ אינו
 שם מצטרף רק שם הערך כשס רב . כל שרכוי איכותו
 ניכר עליו מלד עצמו מיד שיתגלה בזולת הצרוף עם דבר
 שני יפול בו יחוס כביר . כמו מעט מוצר לא כביר
 (ישעי' ט"ז ו"ד) אינו כפל לשון דהיינו מעט לא רב .
 שאין זה הדור במליצה אבל הענין שיהי' מעט מוצר בכמות
 גם לא כביר באיכות . וכן כשאין מים כבירים (שם י"ז
 י"ב) דהיינו מרובים באיכותם בבחינת פעולתם . שהמים
 המרובים בכמות יקראו מים רבים . כקול מים רבים .
 מים רבים לא יוכלו לכבות . וכשהם מרובים באיכות
 יקראו מים כבירים או אדירים . כעפרת במים אדירים .
 מים רבים אדירים משכרים . וכן כביר מאבדן ימים
 (איוב ט"ו) לא דיבר כאן על רבוי הימים שאין מציאות
 החכמה תלויה ברכוי הימים וכמ"ש לא ימים ידברו ורב
 שנים יודיעו חכמה אכן רוח היא באנוש (שם ל"ב)
 דיבר כאן על איכות הימים שכל מה שנתרבו נתרבו בחכמה
 ודעת . ובפעלים בבלי דעת מלין יכביר (שם ל"ה ט"ז)
 טי' . לדברים שאין בהם דעת כלל הוא נותן מחזה וזורה
 כאלו הם מלאים מרובים דעת וחכמה (בדייטנד מאכן)
 וכמו שיש הרבה בני אדם שאפי"ה שדברי ריק בפיהם
 נותנים לדבריהם תאר כאלו היו חכמות רמות . וכן יתן
 אכל למכביר (שם ל"ו ל"א) כלומר מזון המזין ומשביע
 ביותר משוטע באיכות הונה טובה :

יריעה יב

קמץ . מצער . מעט . זיגיר . ג"כ שמות
 המספר .
 והנהגה הכוללת בהם . קטנות הדבר ומעוטו שפחות
 מן השעור הרגיל להיות בו (קליין . ווינציג) . וההפך
 ביניהם . גריך שדע תחלה שמיני הכמויות חמשה .
 הא' כמות מניני . והיינו מה שסופרין ומונין הדבר כמה
 הוא במספר . אחת . שחיס ושגש וארבע וכו' . הב' .
 כמות מקומי' והיינו הנמדד במדה כמה הוא מחזיק
 בהתמטותו במקום . ובכמות המקומי' יש ב'ב' אופני
 מדידה . מדידת האורך . הרוחב . והגובה . הפך
 האורך קצר . הפך הרוחב דק . והפך הגובה . שפל .
 הכמות הג' . כמות זמני' והוא הקו הזמני' הפשוט המוסך

יריעות שלמה

חלק ג יריעה יב

לקנות בגדולה או למכור בקטנה . וכן נער קטן (ישעי'
 י"ג) ועיר קטנה (ק"ל ע"ד) שמות המוחלט
 והיינו שיש בהם שמות משורר הראוי הפשוט :
 והנחת שם מצע . על קטני . כמות הזמני .
 כשלא נמצא המורה בראשית
 עדיין רק זמן מועט יקרא מצער (יוג) והוא ג"כ אם
 במוחלט כגון שהי' בד"מ ראוי להיות בן כ' שנים להיות
 מוכשר ללכת למלחמה ולא הגיע עדיין לכלל עשרים
 יקרא בזאת הבחינה צעיר במוחלט . או שהוכנס במדינה
 שלא למנות שופט כ"א בן חמשים כל שלא הגיע לחמשים
 הרי הוא בבחינת ההתמדה ולפוט צעיר במוחלט שאין
 צורך כאן לאוז הערכה והצטרף גם דבר שני . מזה
 הענין אמרו הלל מצער היא (בראשית י"ט כ') ר"ל
 שהיא עדיין צעירה בבחינת הזמן הצריך עד שהיא מיושבת
 כל צורכה שלא יתאיה כ"א ברבות הימים . וכן שלחו
 צעיריהם למס (ירמי' י"ד ג') יסמכו צעירי האין
 (שם מ"ט כ') דהיינו קטנים בשנים . צעיר אגבי ונזה
 (תלים ק"ט) . ויש ג"כ צעיר שלא במוחלט כ"א ע"כ
 הערך עם מי גדול ממנו בימים . כמו ותאמר הבכירה
 אל הצעירה (בראשית י"ט ל"א) אי אפשר שהיתה הצעירה
 עדיין טוקה שלא הגיע זמנה להתעבר ולילד שהרי
 נחטברה וילדה בשוק עם הבכירה כ"ש שם והצעירה גם
 היא ילדה בן . אלא שנקראה צעירה בערך אל אחותה
 הגדולה ממנה בשנים . וכן ור"ב יעבד צעיר (שם כ"ב
 כ"ג) שלא נקרא צעיר בשביל שהי' רך בשנים שהרי נולד
 עם עשו בשוק . אבל הוא צעיר בערך אל עשו שיצא
 ראשונה ועשו נקרא רב בערך אל יעקב שיצא אחרונה .
 וכן לתת הצעירה לפני הבכירה (שם כ"ט כ"ו) דהיינו
 רחל בערך אל לאה צעירה ולאה בערך אל רחל בכירה .
 ולפיכך צריך ג"כ להבדיל בתרגום של צעיר בין שם מוחלט
 לבין שם הערך . כשצער שם מוחלט כגון צעיר אגבי
 ונזה . צעיר אני לימים . והצעיר לגוי עמוס תרגומו
 בלשון אדיעקטיף (יוג) מיגדר יעריג) . וכשהוא
 שם הערך כמו ותאמר הבכירה אל הצעירה . לתת
 הצעירה לפני הבכירה . תרגומו בלשון קאמפארטיף
 (ד"א ייגרע . ד"א עלטרע) . והרב המתרגם האשכנזי
 תרגם את שניהם בלשון סופערלאטיף . (ד"א עלסטע .
 ד"א יינגסטע) ללא צורך . גם אינו נכון . שהרי הי'
 ללוט מוזן משתי אלה הבנות עוד בנות גדולות מהן שכבר
 היו נשואות לחתניו וכמ"ש ואת שתי בנותיך הנמשאות
 (בראשית י"ט ט"ו) שזכר אין הבכירה הזכרת היומר

גדולה שבכולן . וכן שם צעירה הזכיר אלל רחל בלתי
 מוכרת שהיתה היומר צעירה שבכל בנות לבן שהרי הוליד
 עוד בנים אחר ביאת יעקב לביתו וכת"ש (שם ל"ה)
 ויהי ביד בניו ומימוכותי שלא הוליד ג"כ עוד בנות .
 ועכ"פ אין הכרח להרגם הצעירה כ"א ע"כ הערך (ד"א
 ייגרע) . אלא שיש ג"כ מקומות שהכרח להרגם שם
 צעיר בסופערלאטיף כגון והגבי הצעיר בנות אגבי
 (שופטי' ו' ט"ו) ר"ל היומר צעיר שאין צעיר יותר מחני .
 וכן ומשפחתי הצעירה מכל משפחת בנימין (ש"ל ט'
 כ"א) . וכענין צעיר כך ענין שם בכור שהיא היפך צעיר .
 ג"כ לפעמים מוחלט שלא קדם לו דבר . ולפעמים כערך
 לתת שאחריו אע"פ שקדם לו דבר . במוחלט : כגון
 הבכור ראובן . כי מנשה הבכור והי' הבן הבכור לשנייה .
 שלא קדם לו ולד . כל הבכור אשר יילד שלא ילדה אמו
 עדיין . ימי בכור עגבים . להם בכורים בכור כל אשר
 בארצם שלא קדם להם פרי מבושלת . וע"כ הערך עם
 מה שאחריו כמו ותאמר הבכירה אל הצעירה . וישבו לפני
 הבכור בכורתו והצעיר כצעירתו (בראשית מ"ג ל"ב)
 אלו הי' שם בכור וצעיר אגב כן שם הווחלט הי' בהבדל
 שער המאמר שראובן הוא הבכור הווחלט ישב בראש .
 ובנימין שהוא הצעיר הווחלט ישב באחרונה אבל שאר
 האחים ישבו ביניהם ישבו כמו שישבו ואפי' שלא כסדר
 חולדותם שלא הי' מקפיד כסדר הישיבה רק על ראובן
 ובנימין לבד שהי' ישב בראש והי' ישב בסוף . וזה לא יתכן
 שהי' סדר סותר סדר . שאם הי' מקפיד על הזקנה
 והנערוות מה חטאו שאר האחים שלא הקפיד על סדר
 ישיבת לפי הזקנה והנערוות וקנאה אהה מטיל בספור . אבל
 בהכרח שם בכור וצעיר שבכאן שמו הערך והי' ג"כ שמעון
 נקרא בכור בערך אל לוי ולוי בערך אל יהוד' וכן כולם וישבו ח"כ
 כולם כסדר חולדותם . ומה שהוצרך עוד לומר והצעיר
 כצעירתו ולא הספיק באמרו הבכור בכורתו . היינו
 להגיד לך שהיתה כוונת יוסף להראות דבר שלא בשהוא
 יודע היטב סדר החולדות של כל האחים כולם . ואלו לא
 אמר רק הבכור בכורתו בלבד הי' אפשר להבין שלבד
 הבכור ראובן ישב ראשונה ושאר כל האחים ישבו שלא כסדר
 ושוב לא הי' פלא בדבר שבקלות יש להכיר מי הוא הבכור
 משום כך אמר ג"כ והצעיר כצעירתו לומר שכולם ישבו
 כסדר שקחשיב סדר ישיבתם ממשלה למטה וממטה למעלה
 ושוב אין מקום לטעות . לפיכך גם כאן תרגום האשכנזי
 שהרגם הבכור (דער עלטסטע) והצעיר (דער יינגסטע)
 אינו נכון שהרי לא ראובן ובנימין בלבד כי גם כל שאר
 האחים

האחים נקראו כאן בכור וצעיר בערך אל מה שלפניהם
 ושלא אחריהם. אך תרגום הכתוב של הכור ככבורו
 (דער עלטרע נאך פו העלטניס זיינעט אלטרס) מיט
 דעם ייארון וכן והצעיר כצעירתו. כמו כן אחר ומת
 כל בכור בארץ מצרים (שמות י"א ה') שלא דוקא בכור
 ממש שלא נולד מילפניו. כי גם הגדול שבבית הי' נקרא
 בכור בערך אל מי שאחריו וכמ"ס אף אפי' בכור אהיהו
 (תלים ס"ט כ"ח). דהיינו גדול שבכולם. והראיה שלא
 דוקא בכור ממשמה שאמר (שמות י"ב ל"ט ד') כי אין
 בית אשר אין שם מת. ולא ימלט משהו בכרך גדול
 כמצרים ג"כ בתים שלא נולד שם בכור כלל כשהי' הולד
 הראשון נקבה. או בחיים שהבכורים שהיו בו כבר מתו
 ואיך יאמר כי אין בית ובהכרח שגם גדול שבבית הי' נקרא
 בכור וכמ"ס רש"י שם :

והנחת שם מעט. על קטנות הכמות המספריו.
 דבר שיש בו פחות מן המנין
 והמספר הראוי לו יקרא מעט (וועניג) והפכורב או
 הרבה שהוא שיש בו יותר ממנין הפשוט (פיהל). ויאמר
 לשון מעט ג"כ אם במוחלט כשהוא באמת פחות ממספר
 הראוי. ואם ע"כ הערך דהיינו שהוא פחות במנין מזולתו
 אע"פ שבצמנו יש בו יותר ממנין הפשוט אך בערך אל
 זולתו המרובה ממנו יקרא מעט. מלשון המוחלט.
 אמרו יקחנא מעט מים כי מעט אשר הי' לך לפני
 (בראשית ל' ל') דהיינו קטנות מספר האנן שלא הפסיק
 לפרנסת הבית. שברולנו מעט אכל. מעט נרי ומעט
 דבש. ובפעלים ואם יועט הבית מהיות משה (שמות
 י"ב ד') שהשעור הפשוט של מספר בני הבית שיאכלו את
 השה כולו ולא יותירו ממנו כלום. וכל שהם פחות מזה
 המנין יכול בהם לשון מעוט במוחלט. ואל תפעה לחשוב
 שזהו ערך גמור שבערך מספר בני הבית בערך אל השה.
 כי יש הפרש גדול בין ערך קיים לערך עובר. כי כל
 רבוי ומעוט שאמר עליו שהוא מוחלט הוא ג"כ רק בערך
 אל השעור הפשוט אלא שע"י שהשעור הפשוט קיים
 ומתמיד קמיד בלתי משתנה משעור לשעור ופול על
 הרבוי והמעוט בערך אליו היטב יחוס המוחלט. שאנו
 מושפין השעור הפשוט גם הרבוי והמעוט שכנגדו כאלו כל
 אחד אמתיים קיימות. משא"כ כששעור המעריך בצמנו
 אין לו הגבלה קיימת ומקמדת אך השתנה בצמנו לפעמים
 ברבוב מעט. שוב יבי' ג"כ הרבוי ומעוט של דבר בערך
 אליו רק ערך עובר ושזכ לא יפול ג"כ עליהם יחוס רבוי
 ומעוט במוחלט. והוא בצמנו ענין מספר בני הבית עם
 שה הפסק שזמנר בני הבית בערך אל השה הוא ערך

קיים ומתמיד המיד שלא כילת שה ציוני כפי המנין צמנו
 לא גדול או קטן ביותר נריך מכפר אוכלים ציונים לא
 גררניס ולא מנומניס ציונר. ויפול על רבוי ומעוט
 האוכלים היעב ענין הרבוי ומעוט במוחלט. ודע זה
 הענין כי יש בו צורך לדעתו שיש לו מבוא עצום בהכמת
 המספר התשבורת וההכנסה ויותר בהערכת מדותיו של
 הבורא י"ת בערך אל הברואים. וכן מה שאמר וילקחו
 המרבה והממעט (שמות ט"ו י"ז) ענין המרבה והממעט
 רבוי ומעוט במוחלט. שהעמד לגלגלת הוא השעור
 הפשוט הקיים וענין המרבה שהרבה ללקט יותר משעור
 עמד לגלגלת. והממעט הוא שהפחית ללקט מעט
 עמד לגלגלת. שאי אפשר לומר שענין המרבה והמעט
 הוא בערך זה לזה שהא' לקט יותר או פחות מחבירו אע"פ
 שהפחות בצמנו לקט כדו עמד לגלגלת לא שנקרא הממעט
 בערך לחבירו שלקט יותר ממנו וכן המרבה : שהרי אמר
 שם ולא העדיף המרבה והמעוט לא החסיר שבהכרח
 מלת החסיר הוא שלא החסיר ממנין עמד לגלגלת ולא
 שהחסיר משעור של זה שלקט הרבה דאל"כ מאי רבותא
 ומה תועלת הי' לו במוחלות כשמלא כדי ספוקו. א"ו
 שענין הממעט הוא במוחל שלקט פחות מכדי ספוקו ואס"ה
 מלא כדי ספוקו והיינו רבותא וגם גמור. ומלת הממעט
 הנאמר כאן אינו שזהל"ז למלת הממעט הנאמר בשלנו.
 כמו הממעט אסף עשרה חמורים (במדבר י"א ל"ב)
 שהוא מעוט ע"ז הערך עם אומו שאסף הרבה. כי שם
 בשלנו לא הי' שעור קצוב כמה יאסוף כל אחד כמו שהי'
 במן שעור קצוב עמד לגלגלת אך כ"ח אסף כפי כמו
 ויכלהו ולא יפול לשון מעוט במוחלט כ"ח ע"ז הערך עם
 זה שהרבה לאסוף. וכן מעט מעט אגרשו מפניך.
 וכן והדל לא ימעט ממתינות השקל שהי' מחיית השקל
 השעור הקצוב הפשוט ושחות ממנו הוא מעט במוחלט.
 ואם מעט נשאר בשנים (ויקרא כ"ה ט"ז) דהיינו פחות
 משעור הכולל הקצוב. ועוד הרבה דומיהן. זעם מעט
 ע"ז הערך ענין מעט ורעים היו ימי שני חיי (בראשית
 מ"ז ט') דהיינו בערך אל שני חיי אבותי אבל מלד עצמן
 אין שייך לומר על ק"ל שנה מעט. הממעט אסף עשרה
 חמורים כמבואר לעיל. ולמעט תמעט נחלתו ב"ן רב
 למעט (במדבר כ"ז ג' ו"ג') דהיינו הממעט. במספר
 אנשיו בערך אל שבט אחר. כי אפי' המעט מכל
 העמים (דברים י"ז) דהיינו פחותים במספר. פערך
 אל שאר העמים אע"פ שבצמנם היו יותר נוס' יבוא
 ואינם מתי מעט והרי הוא אומר (לדבר' כ"ו ה') זיגור
 שם במתי מעט ויהי שם לגוי גדול עצום ורע. אלא שהיו

זיין 7 יאפעל

יריעות שלמה חלק ג יריעה יב יג

אעפ"כ פחותים משאר העמים . אולם . שם חמט עט
 כ"ק הדמיון כמעט . הוא חמיד מעוט מוגבל בעצמו
 בזולת הערכה אלאחר . כמו חמט שבב אחד העם
 (בראשית כ"ו) חמט שמרתי . חמט נטוי רגלי .
 חמט כלתי בארץ . חבי חמט רגע . דומיהם כולם
 מלבן מעוט מוחלט שאין בו כשעור הראוי והחזו והכ"ק
 כ"ק הדמיון וכלומר כאורו דבר שיסול עליו יחום המעוט
 בחולט . ובזרת חמט . עט . מענין קמוץ ומבואר
 בפרשים סגנון טרש עט :

ישם זעיר . האה על מעוטא למעוטא . דבר שהוא
 פחות ממעט המוחלט יקרא זעיר (אין
 ציול) והוא מה שנקרא כל החלמוד כל שהוא . או
 משהו . והוא ג"כ שם המוחלט שלא נקרא זעיר בערך
 אל אחר רק בעצמו הוא ניכר שהוא דבר מאט ביותר
 כאלו תאמר עטף יין וגרעין חטה . שאפי' כמה וכמה
 טפות וכמה וכמה גרעין אסטר שיקראו מעט כשבלתי
 מספיקים למלאות המבוקש ביין ובחטים מכש"כ טפה אחת
 גרעין אחד שלא יליחלוה כל עיקר יקראו זעיר . אך
 צריך שפדע . שכל מה שדברנו כאן בהוראה שם קטן .
 חזער . מעט וזעיר . היינו דוקא כפי ההנחה שהוכחו
 אלה השמות בפרטות . אולם כפי ההוראה הכוללת שהם
 השמות כפי הם משמעותם כ' לפעמים זה במקום זה .
 כגון שם קטן שהנחתו הפרטית על קטנות החדה . ישמש
 לפעמים ג"כ על קטנות הזמן כמו ברגע קטן עובדך
 (ישע' כ"ד ז') . גם על קטנות המספר כמו מקטני
 שבטי ישראל (ש"א ע' כ"א) . ועל קטנות האיכות כמו
 קטנתי מכל החסדים דבר הקטן ושפטו הם . שאלה אחת
 קטנה . כמוהו שם חזער שהנחתו הפרטית על קטנות
 הזמן ישמש ג"כ לקטנות המספר כמו כי בחזער אגשים
 בלו (דה"ב כ"ד כ"ד) . גם על קטנות המדה והדרמונים
 מהר חזער (תלים מ"ב ז') דהיינו קטן . ועל קטנות
 האיכות והי' ראשיהן חזער (איוב ח' ז') . ושם חמט
 שהנחתו הראשונה על קטנות הזמן והמספר ישמש
 לפעמים ג"כ על קטנות הזמן כמו זה שכתבתי הבית מעט
 (רות ד' ז') חמט רגע (עזרא ב' ח') גם על קטנות
 המדה ודוד עזר מעט מהראש (ש"ב צ"א) דהיינו דרך
 חמט או שהוא מעט זמן . ועל קטנות כמות האיכות כמו
 חמט מכס כי הפזיל (במדבר ט"ו) . ולמקדש מעט
 (יחזקאל י"א ט"ז) והמסרה מעט תאלהי' . הם זעיר
 ג"כ משמש לפעמים על קטן הזמן כמו בתר לי זעיר
 (איוב ל"ד ז') . עוד מעט חזער (ישע' י"ב ד') .

ולפעמים על קטנות המספר ושאר אדם חזער (שם
 כ"ד ז') . ושאר מעט חזער (שם ט"ו י"ד) דהיינו
 פחות מן זעיר ויותר קטן מן זעיר אלא שאעפ"כ יש בו חיו'
 יותר עדיין שכל מה שבכנס נגד הכוונה הפסד שטרד בו
 החלוקה לאין חכלית . וכענין בשמות קטן חמט .
 וחזער . כך הענין בשמות גדול . הדכה . עטוס
 דומיהם . ישמשו לפעמים על הרבוי המספרי . ועל
 רבוי המדה . ועל רבוי הזמן ועל גדול האיכות . אפי'
 מדרוש אחרים :

יריעה יג

מספר . מנין . מפקד . מכבת . ההוראה
 הכוללת
 בהם התחבר פרטים זה לזה אפי' הם באו במחשבה והעשות
 מהם כלל הנחפס במחשבה כפרט אחד המורכב מפרטים
 רבים (או זמון אהלען) . וההבדל ביניהם . פעל
 כפר הנחמד על מלאכת ואופן הספור עצמו הכעשה ע"י
 קריאת שם מיוחד לכל כלל וכלל שהוא יותר מאחד
 שפי' הוא יודע מיד בהוכרת שם כל כלל כמה פרטים
 הוא מחזיק . כגון שיקרא לכלל הראשון שיתר מאחד
 בשם שנים . כלל השני הסמוך לו בשם שלשה . ארבעה
 וחמשה עשרה עשרים מאה ואלף ורובאוכו' . וכל כלל
 וכלל שזכירו בשמו יגיד לורשם מיד כמה אחדים יש
 בזה הכלל שזכירו חמשה מיד הוא נוכר שיש
 כאן חמשה פרטים . ואלו לא יקרא כל כלל וכלל בשם
 מיוחד אך הי' מונה אחת ואחת ועוד אחת וכו' לא הי'
 מציע לעולם אל ידיעת הסך הכולל במוגבל . שלא הי'
 יודע רק שיש כאן פרטים רבים אבל כמה הם בכולל לא
 הי' יודע אבל ע"י קריאת שם מיוחד יודע מיד במוגבל
 בהוכרת שם כל כלל כמה פרטים כבר נכנסו אל הספור
 ויקראו אלה השמות הכלליים שמות המספר (איהלען) .
 וישע"ג כ' נחיתת שם לכלל כלל וכלל במקום שצריכים
 המנוים סדר מיוחד שישתלבו בו אחר זה . יקרא הא'
 ראשון . הב' שני . הב' שלישי . הד' רביעי . וכו' שהיו דין
 באלה השמות יו"ד הים והערך . שכולת אלה השמות
 הערביים המגבילות סדר המנוים לא הי' אפשר לתת
 סדר לפרטים הבאים בזה אחר זה (ואחריו בואח"ו
 היינו בסדר הזמני בבחינת הקודם והאחר אבל בסדר
 המקומי סדר לדברים אפי' בלי קריאת שמות . כי הוא
 מורגש ע"ס סדר מלכס שהאיושב בראש והשני סמוך
 לו